

Ünnepek

Lekció: ApCsel. 2.1-24
Textus: 1Kor. 2.6-16

2010. máj. 23.
Gazdagrét, Pünkösöd

A lelki ember

Pünkösdkör óriási volt a felfordulás Jeruzsálem utcáin. Az aratási ünnepre sokan érkeztek zsidók, közlről és távolról, a szétszórtságból; színes forgatag, öröm és ünnep jár át mindent. A megszokottban nem kis felbolydulást kelt az, amiről Lukács evangélista beszámolt: szélhez hasonló zúgás közepette tüzes lángnyelvek szálltak rá Jézus követőire, akik erővel és bátorsággal megtelve a megfeszített és feltámadt Krisztust hirdették a tömegnek. Mindenki a maga nyelvén értette a beszédüket, és az egész valahogy annyira magával ragadó volt, hogy míg egyesek életében egészen új kezdődött, mások szerint az apostolok berúgtak. De senki sem mond(hat)ta, hogy nem történt semmi. Valami történt, valami érződik, valami hallatszik, valami látszik, valami születik. Egyeseknek ez minden, másoknak ez semmi, sőt, eltaposni való tévelygés. Pünkösöd, tehát, nagyon fontos. De mit kezdünk ezzel ma? Hogyan kapcsolódik az a határozott „valami”, amit a Szentlélek kitöltetésének neveznek a teológusok, hozzánk, akik ma konfirmációs istentiszteleten vagyunk? Tegyük fel a kérdést másik oldalról is: hogyan lehetséges, hogy az egyszerű, tanulatlan Jézus-tanítvány, a korábban tagadó Péter olyan beszédet mond, aminek következtében tömegek ismerik el, szíven ütődve, megrendülve, bocsánatért kiáltva, hogy ők azok, akik megfeszítették azt a Jézust, akit Isten feltámasztott, és mindenek örök bírójává tett? Hogyan lehetséges, hogy tíz felnőtt ember lényegében ugyanerről tesz ma bizonyosságot; elismerve, hogy életüket hasonlóan Isten ellenségeként éltek, hogy felelősek Isten Fia halálért (pedig, megsúgom, nem voltak ott), és hogy Jézusért bűnbocsánatot kaptak, vették a Szentlelket, és minden újjá lett számukra? Hogyan lehetséges, hogy a régi bibliai történet ismétlődik ma is, és többségünk, akik együtt ünnepelek a konfirmandusokkal, ugyanezt valljuk?

Pál apostol (aki maga is végigjárta ezt az utat) a korintusi gyülekezetnek erről a titokról ír. Rámutat a pünkösdi események és a ma történései közötti összefüggésre. Kifejti, hogy mit tesz a Szentlélek az emberben, ill. hogy a Szentlélek az, aki új emberré tesz (ezt nevezi Pál „lelki embernek” – a Szentlélek uralma alatt élő embernek). Nézzük hát, hogy 1. Hogyan születik a lelki ember? 2. Hogyan növekszik a lelki ember?

1. Hogyan születik a lelki ember?

A korabeli világot, éppen úgy, mint a mait, intenzíven foglalkoztatta az ismeret kérdése. Sőt, az ismeretben való növekedés, a tudás megszerzése mindig is az ember sajátja volt. Úgy a technikai-tudományos ismeret, mint a vallási-filozófiai ismeretek, ígéretekkel kecsegtetnek bennünket. Az előbbiektől hatalmat, hatékonyságot, gyorsabb eligazodást, könnyebb életet várunk. A vallási-filozófiai ismeret, vagy bölcsesség, más ponton érinti meg az embert: békességet, az élet értelmét, lényünk célját, élet-halál nagy kérdéseit keressük benne. Hiába elérhető a világ minden információja ma már

néhány kattintással, közben egyre kevésbé érzi az ember, hogy tudja, mi végre van a világban, és kicsoda ő benne. Létezik egyfajta kettősség, úgy tűnik: minél többet tudunk a világból és a világról, annál kevésbé érezzük magunkat otthon benne. Éppen ezért - milyen érdekes! – a tudományosságban és technológiákban legfejlettebb kor (a mai) nem a vallástalanság irányába fejlődik, amint azt a múlt század második felében sokan gondolták. Vallásos a világ, amelyben élünk, még ha másképpen is, mint korábban. Számosan keresik a bölcsességet, az elrejtett tudást, a megvilágosodást, a szellemi összefüggéseket. Egyik kézben hi-tech GPS-szel felszerelt mobil, a másikban a fáklya, amely egy pilisi barlang mélyére vezet, ahol titkos beavatási szertartás zajlik... Egyik kézben elérhető minden információ a nemzetközi úrállomás pillanatnyi helyzetétől kezdve a legújabb genetikai kutatások eredményéig (amit átlag halandó nem is ért), a másik kéz meg teljes irracionálástól vezérelve „nyúl ki”, keresve a „szellemi tudást”, a megvilágosodást, a spirituális élményt, mert minden annyira üres.

Vajon ebben a versenyben érthetjük meg mindazt, amit Pál mond az Isten titkos bölcsességéről: „*Nem e világ, sem e világ múlandó fejedelmeinek bölcsességét, hanem Isten titkos bölcsességét szóljuk, azt az elrejtett bölcsességet, amelyet az Isten öröktől fogva elrendelt a mi dicsőségünkre.*”? Vajon az, ami ma történik közöttünk, egyfajta titkos bölcsesség megismerésének, megfejtésének a gyümölcse? A konfirmandusok jó tanulók, akik most beavatást nyernek a nagy titokba? Nem. Isten bölcsessége azért titkos, azért rejtett, mert ember ki nem találhatta volna céljait: „*`Amit szem nem látott, fül nem hallott, és ember szíve meg sem sejtett`, azt készítette el Isten az ő szeretőknek.*” Mi is ez a titok? Mi az elrejtett bölcsesség? Az, hogy Isten az ő egyszülött Fiát, Jézus Krisztust adta ebbe a világba, sőt, a leggyalázatosabb halálra, kereszthalálra, azért, hogy mindenki, aki elfogadja őt, aki rábízza magát, aki odaadja magát neki, új életet nyerjen. Miért titok ez? Nem azért, mert bárki előtt is elrejtett a tény; nincs benne semmi titok, kétezer éve mindenhol, minden körülmények között hirdetik Jézust. De mégis titok, mert ki gondolná, ki tudná befogadni, kinek nyilvánvaló, hogy Jézusban Isten mindent nekünk adott?

Ezért így folytatja Pál: „*Nekünk pedig kinyilatkoztatta Isten a Lélek által, mert a Lélek mindent megvizsgál, még Isten mélységeit is.*” Ki az, aki el tudja mondani, ki tudja jelenteni az embernek, le tudja előtte leplezni ennek a nyilvános eseménynek, Jézus megfeszítésének, valós jelentőségét? A Szentlélek. Pál egy példát is hoz: „*Mert ki ismerheti meg az emberek közül azt, ami az emberben van? Egyedül az emberi lélek, amely benne lakik.*” Ki látja, hogy mit érzek, hogy mire gondolok, hogy mi zajlik bennem? Ki tudja ezt? Egyedül csak én – hiszen igazán senki sem lát belénk. „*Vagyok: mint minden ember: fenség, / Észak-fok, titok, idegenség, / Lidérces, messze fény / Lidérces, messze fény.*” (Szeretném, ha szeretnének) – írja Ady Endre. Ki látja Isten fenségét? Ki ismeri Isten terveit? Ki lát bele az Ő szívébe? Ki érti meg az Ő szerelmét? A Lélek az, aki kijelenti – a te lelkedben. A Szentlélek az, aki leleplezi Isten szívét – a te szívedben. A Szentlélek az, aki Jézus Krisztus halálát és feltámadását, ami másnak bolondság és botrány, neked és nekem bölcsességgé, erővé, életté teszi. Így születik a lelki ember. Ugyanaz a Lélek, ugyanaz a Krisztus – más és más módon.

Ez a jeruzsálemiek története – és ez ma a konfirmandusok története. Van, aki hosszú évtizedek harcra ateizmusa után, ürességétől kergetve, a konyhában hajnalban a Bibliát olvasva kiált fel: „tudsz-e még valamit velem kezdeni hibáim, bűneim

ellenére?” És ekkor olyan melegség és szeretet öntött el, hogy negyvenéves fejjel úgy zokogtam ott a konyhában, mint egy kisgyerek. Akkor éreztem, tudtam meg, hogy nekem ezt az utat kell járnom.” – írja. Más valaki az utcán élve, szenvedélybetegségben tette fel ugyanezt a kérdést, és kapta ugyanezt a választ. Az egyik konfirmandus az istentiszteleten találkozott Jézussal: „2006 karácsonyán látogatóban volt nálam a nagynéném és megbeszéltük, hogy december 25.-én elmegyünk istentiszteletre. Azon az istentiszteleten találkoztam Jézussal! A betegségem miatt csak a gondolatra emlékszem, ami megfogalmazódott bennem azon az alkalmon: Ide máskor is eljövök, még egyedül is.” Megint más így beszél a titokról: „Eltelt 28 év, tele fájdalommal, meneküléssel, önutálattal, céltalansággal, reménytelenséggel, megválaszolatlan kérdésekkel... és 2007 őszén egy szerda este Gazdagréten benyitottam a templomba és „hazataláltam”. Már vártak rám, a nevemen szólítottak. Jézus annyi sok éven át türelmesen várt rám, ez olyan mély boldogsággal tölt el ma is. ... Elindultam egy rendkívül szép és nehéz úton, a gyógyulás és szabadulás útján. Ismerkedni kezdtem Jézussal, a Bibliával, az Igazsággal, az emberekkel, önmagammal. Alfa, béta, gamma (sokáig így hívtam a házicsoportot) követték egymást, ajándékba kaptam mindent. Hihetetlen gazdag és színes volt az elmúlt négy év. Újjászülettem, megnyíltak szemeim, figyelek, tanulok, szeretek, jövök-megyek, táncolok és dicsőítem az én Megváltómat.” Ezek a bizonyágtételek ismeretről szólnak. Titkos, és elrejtett, mert mindannyian vallják, egyszer csak adatott; de nyílt, és mindenkinek elérhető, mert ez a történet szól, és hív, invitál mindannyiunkat ma is.

II. Hogyan növekszik a lelki ember?

Pál elénk adta, hogyan születik a lelki ember – hogyan cselekszik a Szentlélek, Jézus Lelke. A következőkben két, az előbbiekből fakadó felhívásra figyeljünk. Az első Isten ajándékának megismerésével kapcsolatos.

„Mi pedig nem a világ lelkét kaptuk, hanem az Istenből való Lelket, hogy megismerjük mindazt, amit Isten ajándékozott nekünk.” A megismerésről szólt az apostol eddig, arról, hogy a Lélek által kijelentette Isten nekünk a titkot, amit elkészített. Ugyanakkor ez a kijelentés semmiképpen nem jelenti azt, hogy a megismerés befejeződött, lezárult, teljessé lett. Mert igaz, hogy Jézus Krisztusban a Lélek által a teljességet ismertük meg (hiszen nincs semmi rajta túl, nála több), de őt közel sem teljesen ismertük meg, sőt. Éppen ezért halljátok meg, amit Isten mond: a Szentlelket azért kaptuk, hogy megismerjük mindazt, amit Isten ajándékozott nekünk. Hatalmas ajándékcsomagot kaptatok, de még éppen csak hogy elkezdtétek megnézni, mi van benne. Bontsátok ki, fedezzétek fel, ismerjétek meg az Úr ajándékát, ami a tietek! Hogyan? Hadd világítsam meg a választ egy képpel!

Az angliai Cambridge-ben, a Robinson College kápolnájában jártam néhány éve. Az épület egyik falát majdnem teljes egészében egy hatalmas és gyönyörű ólomüveg ablak alkotja. A kép a teremtéstörténetre utal, és legmeghatározóbb eleme a világosságot vagy Isten dicsőségét jelképező nap, ahonnan a fény árad a különben zöld és kék színekben pompázó alkotásra. Van azonban egy különlegessége ennek a kápolnának. Az ülőhelyek jelentős részéről a gyönyörű üveglablaknak csak egy kisebb

része látszik, mert az ablak előtt néhány méterre egy másik fal ereszkedik alá a mennyezetről. Meglepő, hogy pont a világossárga, az Isten dicsőségét jelképező rész az, ami a leginkább a takarásban van. Vajon mi ennek a magyarázata? Egészen bizonyosan nem lehet tudni, de az egyik elképzelés szerint az építész tudatos döntése következtében bújik meg a fal mögött a műalkotás. A következő üzenetet hordozza ez: csak az látja Isten dicsőségét, aki mozgásban van. Aki egy helyben ül a kápolnában, az nem látja, aki elindul, az megcsodálhatja.

A mai nappal megérkeztetek, de útra is keltek. Amint az esküvő napján megérkezünk a házasságba, de egyúttal el is indulunk az egygylétel nagy, szép és kihívásokkal teli útján, ti is hasonlóan vagytok. Felragyogott szívetekben Krisztus ismerete a Lélek által, de ez csak a kezdet. Mindannyian úton vagyunk, és csak ahogyan engedelmeskedünk Jézusnak, ahogy megharcoljuk vele a harcokat, ahogy vállaljuk vele követésének árát, bomlik ki előttünk mindaz, amit Isten ajándékozott nekünk. Az ismeret nem statikus információ, hanem engedelmes úton járás. Ahogy jártok ezen az úton, úgy ismeritek meg egyre jobban, egyre mélyebben annak kegyelmét, aki megbocsát, amikor elestek, aki hűséges marad, amikor rettegték, aki erőt ad, amikor elvész az erőtök, aki szeret titeket akkor is, amikor ti teljesen össze vagytok zavarodva.

A lelki ember növekedésének még egy feltételéről így ír Pál: „*A lelki azonban ember mindent megítél, de őt senki sem ítéli meg.*” Ez a különbségtétel képessége. A lelki ember a benne lakó Szentlélek által ismeri meg mindennek az Isten szerinti helyét és értékét. Tudja, hogy mi fontos Isten előtt, és mi nem. Az ige nem azt mondja, hogy „mindent elítél”, azaz a lelki ember mindent rossznak tart. De akit a Szentlélek újjászült, az új emberré lett, és ezért mindenhez új módon viszonyul. Mintha egy szemüveget kaptatok volna, a Lélek szemüvegét, aki által mindent megvizsgáltok, mindenre rákérdeztek, mindent mérlegre tesztet, mindent az Úr elé hoztok. Nem választjátok szét a „vallásost” a „nem vallásostól”, hiszen egész életeteket váltotta meg, egész életetekkel az övéi vagytok. Isten élő – és bennetek élő – Lelke folyamatosan munkál, cselekszik; ő az, aki mindent megvizsgál, még Isten mélységeit is, ahogy az apostol írta. Mindent bejár, mindent átjár, mindent a jézusi mércére tesz. Engedjétek, kérjétek, vágyjátok ezt; tanuljátok meg a zsoltáros imádságát: „*Vizsgálj meg Istenem, ismerd meg szívemet! Próbálj meg, és ismerd meg gondolataimat! Nézd meg, nem járok-e téves úton, és vezess az örökkévalóság útján!*” (Zsolt. 139. 23-24)

„*De őt senki sem ítéli meg.*” Hogy lehet ez? Milyen kijelentés ez? Mi az, hogy ő mindent megítél, de őt senki sem ítéli meg? Neki már mindent lehet? A lelki ember, akinek a Szentlélek kijelentette Jézus titkát, hihetetlen szabadságban és békességben él. A Heidelbergi Káté így fogalmazza ezt meg: „*mindennemű háborúság és üldöztetés közepette felemelt fővel várom az égből ugyanazt az ítélőbírót, aki előbb érettem Isten ítélőszéke elé állott és rólam minden kárhóztatást elvett...*” (HK. 52. kérdés-felet) Senki sem ítéli meg, mert ő már megítéltetett. Ítélete elvégeztetett. Ott, a kereszten, kétezer éve – és a Lélek által ez ma is valóság, ma is érvényes. A Szentlélekkel teljes ember ebben a szabadságban és ebben a békességben él. Ezt pecsételi el ma Isten Lelke bennetek a keresztségben, a keresztségetek megerősítésében, és az úrvacsorában. ÁMEN!